

A young girl with dark hair is looking intently at a screen, her hand near the bottom edge. The background is dark with glowing blue digital patterns, including circuit lines and a central glowing sphere.

DERS: SOSYAL BİLGİLER 5

ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

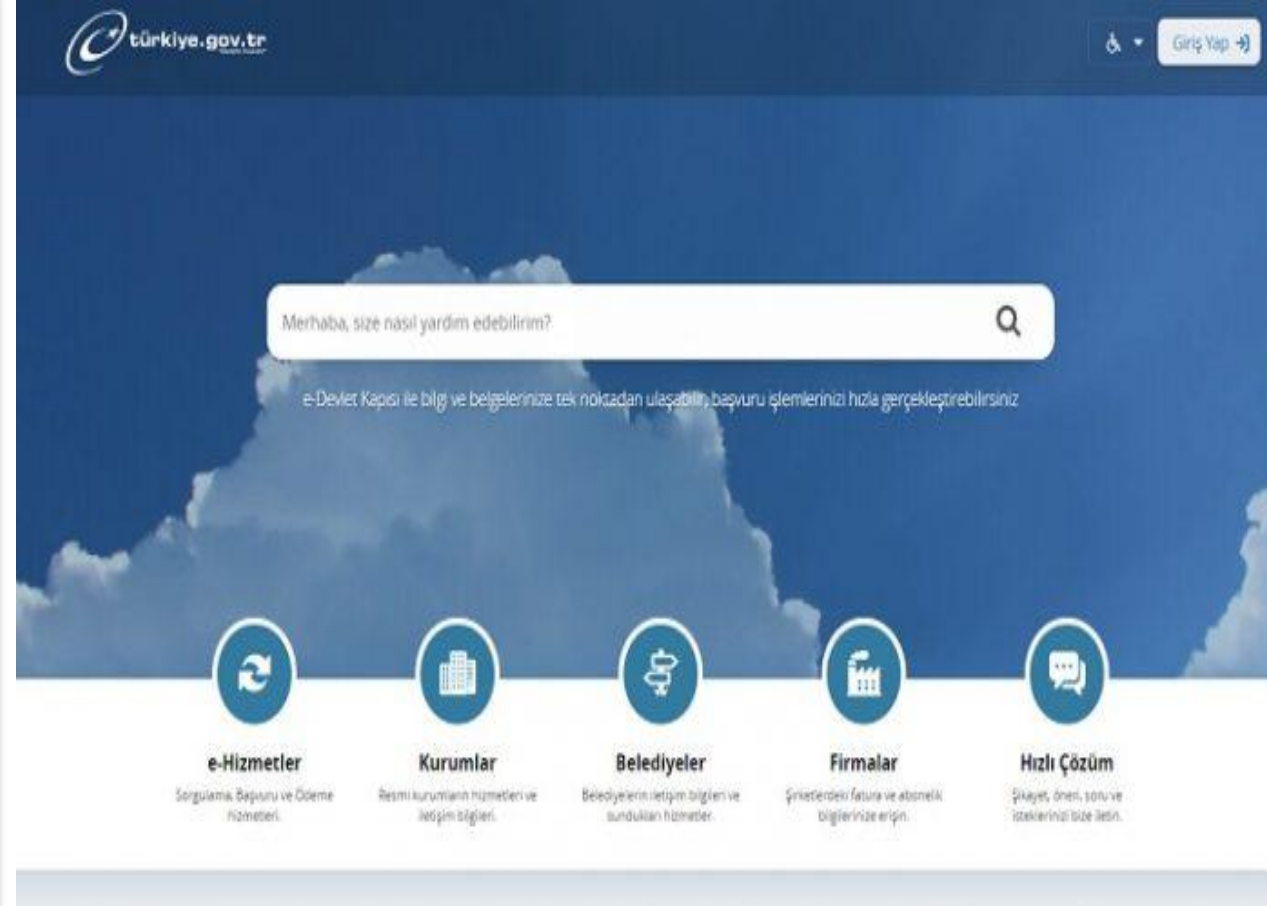
İÇERİK ÇERÇEVESİ:
TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Dijital Vatandaşlık

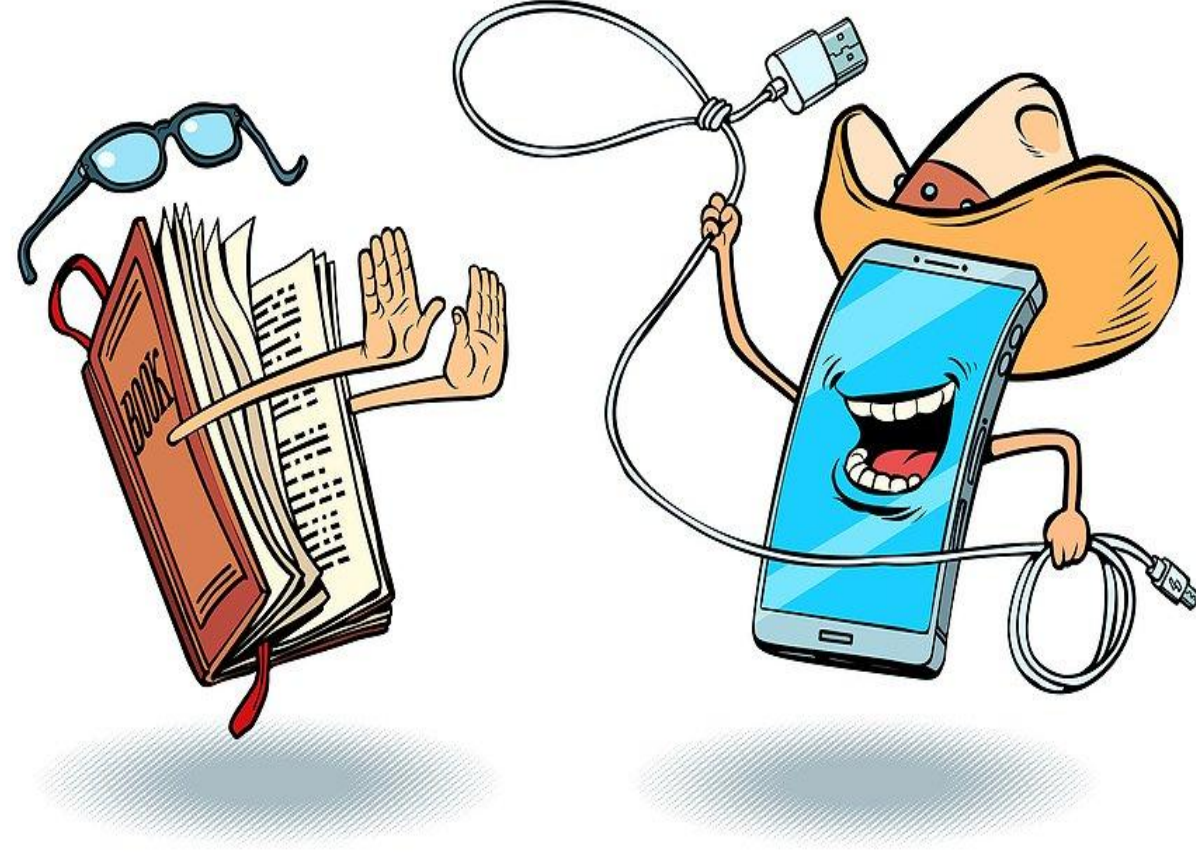
Dijital vatandaşlık:

- Dijital vatandaşlık, dijital ortamlarımızda güvenli ve sorumlu bir şekilde gezinme ve bu alanlarda aktif ve saygılı bir şekilde yer alma becerisidir.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- Teknolojinin olumlu veya olumsuz etkileri, insanların teknolojiyi kullanma biçimleriyle ilgilidir.
- Teknolojik ürünlerin yapım amacını ve kullanımında dikkat edilecek hususları bilmek; bu ürünleri doğru zamanda, miktarda ve yerde kullanmak, kullandığımız ürünün verimliliğini artırır. Bunun tersini düşünecek olursak kullandığımız teknolojik ürünün olumsuz sonuçları ile karşı karşıya kalırız.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- Bu yüzden teknolojik araçları kullanırken kendimize **“Hangi cihaz ne yapmaya yarıyor, neyi yaparsam daha kullanışlı hâle getiririm, Hangi amaçla kullanırsam faydası dokunur, kullanırken nelere dikkat etmeliyim?”** sorularını sormalıyız.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- Cep telefonu, tablet ve dizüstü bilgisayar taşınabilir teknolojik ürünler olduğundan genel ağ kullanımı ile birlikte artan rolleriyle hayatımızın her alanında yer almaktadır.
- Evde, okulda ve iş hayatında taşınabilir teknolojilerin kullanım alanı her geçen gün artmaktadır.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TEKNOLOJİNİN KULLANIMINA DAİR GÖRÜŞLER

- **Uzman Görüşü 1:**
Akıllı telefonlar hayatımızın merkezine yerleşmiş durumda. Bu küçük aletler sayesinde hayatımız çok kolaylaştı... Tüm bilgiler elimizin altında artık. İstedğimiz yeri sanal ortamda gezebiliyor, mağaza mağaza dolaşmadan alışveriş yapabiliyoruz... Kaliteli fotoğraflar çekebiliyor, banka işlemlerini bir tuşla halledebiliyor, çeşitli uygulamalarla hiç bilmediğimiz yerleri kolayca bulabiliyoruz.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TEKNOLOJİNİN KULLANIMINA DAİR GÖRÜŞLER

• Uzman Görüşü 2:

Teknoloji olmasaydı hayatımız ne kadar zorlaşırdı. Kendi küçük ama etkileri çok büyük olan akıllı telefonlar hayatımızı kolaylaştırmak bir yana âdeta hayatımızı esir almış durumda. İnsanları yalnızlaştıran bu teknolojik ürün, göz sağlığımız başta olmak üzere fiziki sağlığımızı etkilemekle beraber ruh sağlığımıza da zarar vermektedir. Yanımızdan bir an bile ayırmadığımız bu küçük aletin bağımlılığından bir an önce kendimizi ve yakınlarımızı kurtarmalıyız.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- Cep telefonu, günümüzde pek çok insan için taşınabilir, akıllı ve farklı birçok işlevi olan bir teknolojik üründür.
- Cep telefonları artık arama yapmak veya yazılı mesaj göndermekten daha çok şeye yarar durumdadır.
- **Cep telefonu; genel ağa erişim aracı, fotoğraf makinesi, günlük etkinlikleri düzenleme aracı, e-postaların okunabileceği bir cihaz olarak da kullanılabilmektedir.** Bu işlevlere daha birçoğu eklenebilir.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TEKNOLOJİNİN DOĞRU KULLANIMINA DAİR ÖRNEKLER

- **AFAD Acil Çağrı Mobil Uygulaması hayat kurtarıyor**
"... Kahramanmaraş merkezli, 7,7 büyüklüğündeki depremin ardından geliştirilen ve acil yardım çağrısı yapma imkânı veren 'AFAD Acil Çağrı Mobil Uygulaması' hayat kurtarıyor. Uygulama, telefon şarjı bitse de konum bilgileri sisteme işlendiği için afetzedelere ulaşma imkânı sağlıyor..."

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TEKNOLOJİNİN HATALI KULLANIMINA DAİR ÖRNEKLER

- **Seyir hâlinde cep telefonu kullanımı kazalara yol açıyor**
"... Sürücülerin seyrir hâlinde cep telefonu ile uğraşmaları, kazalara ve can kayıplarına yol açabilmektedir. Oysaki telefona birkaç saniyelik bir bakış bile büyük risk taşıyor. Türkiye'de günde ortalama 20-25 kişi trafik kazaları nedeniyle hayatını kaybederken bu trafik kazalarının büyük çoğunluğuna ise cep telefonu kullanımı yol açıyor.."

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- **Tablet;** ortalama bir kitap büyüklüğünde, birçok bilgisayar işlemini gerçekleştirebilen, kablosuz ve akıllı bir cihazdır.
- Tabletler, akıllı telefon ve bilgisayarda yapılabilecek hemen her şeyi yapmamıza imkân sunmaktadır.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Tablet Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Etkileri

- **Tablet kullanımı çocukların dil gelişimini etkiliyor**
"... Bir çocuğa çok küçük yaşta tablet kullandırmak, çocuk için bazı becerilerin gelişmesini geciktirebilir. Örneğin küçük yaşta yoğun bir şekilde tablet kullanmaya başlayan bir çocuğun konuşma becerileri, yaşitlarının gerisinde kalabilir. Çünkü çocuklar, tabletle oynarken konuşma ihtiyacı hissetmezler...

- **Uzaktan eğitime tablet desteği**
"... T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, uzaktan eğitim sürecinde eğitime evinden ulaşamayan çocuklara tablet dağıtıyor. Öğrenciler, tabletler aracılığı ile derslerde daha aktif olup anlatılanları daha kolay öğrenme imkânına kavuşuyor. Ayrıca öğrenciler, TRT EBA kanallarının yanında uzaktan eğitimin önemli bir ayağı olan "EBA"ya genel ağdan ulaşabiliyorlar...

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Dijital Ayak İzi

- **Dijital Ayak İzi:** Dijital ayak izi, bir kişinin internet üzerinde yaptığı her türlü aktivite ve etkileşimden geriye kalan izlerdir. Sosyal medya paylaşımları, ziyaret edilen web siteleri, yapılan aramalar ve çevrimiçi alışverişler gibi dijital etkinlikler, bir kişinin dijital ayak izini oluşturur.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

- Bilgisayar, tablet ve cep telefonu üzerinden genel ağı kullanarak yaptığımız çevrim içi alışverişler, gönderdiğimiz e-postalar, sosyal medya paylaşımlarımız gibi genel ağ üzerinden gerçekleştirdiğimiz her işlem bir veri, iz bırakır. Bu veriler genel ağ ortamında **“dijital ayak izi”** olarak adlandırılır. Bilgi teknolojilerindeki son gelişmeler, gizliliği tehdit ederek kişisel verilerimizin kötü niyetli kişilerin eline geçmesi gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Dijital Ayak İzimiz ile İzleniyoruz

- **Gelişmiş bir yazılıma erişim imkânı olan herkes veri izlerimizi takip ederek etkinliklerimizi, davranışlarımızı, tercihlerimizi, fikirlerimizi ve çok daha fazlasını izleyebilir.**

- Bir ticari kuruluş; daha önce gerçekleştirdiğimiz genel ağ tarama etkinliklerimizi, satın alma davranışımızı veya sosyal medya faaliyetlerimizi takip ederek doğrudan bize yönelik teklifler geliştirmeye başlayabilir.
- Bu nedenle genel ağı kullanırken bilinçli hareket etmeli, paylaşımlarımızda daha dikkatli olmalıyız.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

TELEVİZYON

- Önemli bir kitle iletişim aracı olan **televizyon**; haber almak, film izlemek, müzik dinlemek gibi farklı içeriklerle her kesime hitap ettiği için tercih edilirliliğini korumaya devam etmektedir. Üstelik yeni nesil televizyonlarda genel ağ tabanlı uygulamalar da kullanılabilmektedir.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Televizyonun Olumlu ve Olumsuz Etkileri

- **Uzun süre televizyon izlemek obeziteyi tetikliyor**

"... Televizyon izlemek için uzun süre ekran başında kalındığından yeme alışkanlıkları bozulmaktadır. Bu durum, obezite gelişme riskini artırmaktadır..."

- **TRT EBA TV uzaktan eğitime destek olacak**

"... TRT EBA TV, pandemi döneminde uzaktan eğitim programı kapsamında televizyondan derslere başladı. Bu kapsamda TRT EBA İlkokul, TRT EBA Ortaokul ve TRT EBA Lise olmak üzere üç kanal uzaktan eğitimde kullanılacaktır..."

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Bilinçli Tüketici ve Doğru Kullanım

- **Bilinçli bir tüketici** olarak satın aldığımız ürünün fiş veya faturasını almanın yanında ürünün kullanım kılavuzuna ve garanti belgesine dikkat etmek oldukça önemlidir.

- **Kullanım kılavuzu;** okuyucunun ürünü nasıl, hangi fiziksel ortamda kullanacağı ve herhangi bir aksaklıkta ulaşılabilecek yetkili kişi veya kurumlar gibi bilgileri içeren önemli bir belgedir. Bu nedenle kullanım kılavuzunu dikkate alarak teknolojik araçları kullanmamız bilinçli bir kullanımın ön şartıdır.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Dijital Okuryazarlık

- **Dijital okuryazarlık**, yazılı ve görsel kitle iletişim araçları tarafından verilen mesajların doğru algılanıp değerlendirilmesidir.

- Dijital okuryazar bir çocuk, sosyal medyayı kullanmanın sadece özçekim yaparak bunları her fırsatta paylaşmak olmadığını bilir. Genel ağ hesaplarının gizliliğini ayarlar, güçlü şifreler oluşturur, hangi tür paylaşımlar yapacağı hakkında fikir sahibidir.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan proje ve kamu spotları

- Çocukların kullandıkları teknolojiyi anlaması, onu güvenli ve etkili şekilde kullanabilmesi dijital okuryazarlık becerisini kazanmaları açısından önemlidir.
- Bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından birçok proje ve kamu spotu hazırlanmıştır.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan proje ve kamu spotları

Genel ağın güvenli, etkin ve bilinçli kullanımı konusunda başta çocuklar ve gençler olmak üzere genel ağ kullanıcılarını bilgilendirmek, eğitim çalışmaları ve bilinçli genel ağ kullanımı konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla kurulmuştur.

Çocuklara yönelik birçok bilgi, oyun, e-kitap içerikleri ile bilinçli genel ağ ve bilgisayar kullanımını eğlendirerek öğretmek amacıyla kurulmuştur.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan proje ve kamu spotları

Teknoloji bağımlılığı ile sağlıklı yaşam bölümlerinden oluşan, başta çocuklar ve gençler olmak üzere toplumu teknoloji konusunda bilgilendirmeyi amaçlayan bir programdır.

İletişim teknolojileri arasında yer alan televizyon, tablet, cep telefonu ve genel ağın doğru kullanımı için birçok çalışma yapmaktadır. **Akıllı İşaretler, Uyarıcı Sembol Sistemi**, Medya Okuryazarlığı Projesi bu çalışmalardan bazılarıdır.

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİN BİLİNÇLİ KULLANIMI

Bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan proje ve kamu spotları

- **Akıllı İşaretler**, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bilgilendirici bir sınıflandırma sistemidir.
- Bu sistem, televizyon yayıncılarının, anne babaların ve genelde toplumun, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden koruma sorumluluğunu yerine getirmelerinde onlara yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Genel İzleyici Kitle

7 Yaş ve Üzeri için

13 Yaş ve Üzeri için

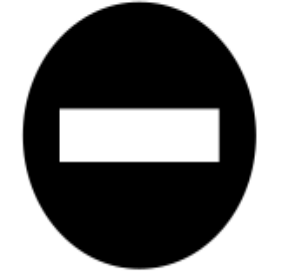
18 Yaş ve Üzeri için

Şiddet / Korku

Cinsellik

Olumsuz Örnek
Oluşturabilecek Davranışlar